

Впровадження інноваційних систем, техніки, програмного забезпечення та налаштування мережі вимагає витрат часу та фінансів, у той же час, дозволяє досягти скорочення часу виконання робіт, покращення показників продуктивності, швидкої автоматизації процесів, зниження витрат виробництва. В розвинених країнах Заходу алгоритм розробки та запровадження технологій штучного інтелекту включає чотири послідовні етапи: стратегічну співпрацю зацікавлених сторін, фінансування, закупівлю провідних технологій та наймання експертів.

Штучний інтелект тільки починає набирати популярність в нашій країні. Наприкінці минулого року Кабінет міністрів схвалив Концепцію розвитку штучного інтелекту в Україні, реалізація якої передбачена протягом 2020-2030 років. В Концепції визначені такі основні завдання: приведення законодавства України у галузі використання технологій штучного інтелекту у відповідність міжнародним нормативно-правовим актам, впровадження технологій штучного інтелекту, сприяння підвищенню рівня досліджень штучного інтелекту, забезпечення доступу до баз даних та підвищення конкурентоспроможності України на міжнародному ринку [4].

Слід зазначити, що серед науковців існують побоювання, що широке застосування технологій штучного інтелекту в економіці здійснить негативний вплив на ринок праці та призведе до масового звільнення робітників. Тому при впровадженні AI слід дотримуватися принципу – воно повинно бути доповненням людських здібностей, а не їх копіюванням чи заміщенням.

Отже, зважаючи на сучасні тенденції розвитку світового господарства, штучний інтелект повинен стати одним із ключових драйверів цифрової трансформації економіки України.

Література:

1. Intelligence Study: Exploiting the AI Revolution. What's the real value of AI for your business and how can capitalize? URL: <http://www.pws.com> (дата звернення 12.01.2021)
2. Люггер Дж. Ф. Искусственный интеллект: стратегии и методы решения сложных проблем. Москва : Издательский дом «Вильямс», 2004. 864 с.
3. Піжук О. І. Штучний інтелект як один із ключових драйверів цифрової трансформації економіки. *Економіка, управління та адміністрування*. 2019. № 3 (89). С.41-46.
4. В Україні схвалили план розвитку штучного інтелекту до 2030 року. URL: <https://www.ukrinform.ua/rubric-technology/3147236-v-ukraini-shvalili-plan-rozvitku-stucnogo-intelektu-do-2030-roku.html> (дата звернення 13.01.2021)

СУТЬ ТА МОДЕЛІ РЕАЛІЗАЦІЇ ФІНТЕХ: НОВИЙ ПОРЯДОК ДЕННИЙ

І. Я. КУЗЬМУК, канд. екон. наук,
асист. кафедри економічної теорії, менеджменту та адміністрування
Чернівецький національний університет імені Юрія Федьковича, м. Чернівці

В ХХІ столітті одним з найбільш динамічних ринків є ринок фінансових послуг, зміни якого, багато в чому, завдячують цифровим перетворенням, які

здійснюються завдяки появі і під впливом нових фінансових технологій. Загалом, фінтех (фінансові технології) – це технології, що застосовуються в фінансових службах, або використовуються для того, щоб допомогти компаніям керувати фінансовими аспектами свого бізнесу, включаючи нові програми та додатки, процеси та бізнес-моделі. Раніше фінтех сприймався виключно як внутрішні розробки та процеси фінансових установ, до яких у споживачів фінансових послуг не було прямого доступу. Але, сьогодні фінтех став основою для всіх онлайн-транзакцій – переказів грошей, кредитування, сплати комунальних платежів тощо [1]. Тобто, по-суті: фінтех – це сучасні технології, які, зазвичай, засновані на цифровізації і проявляються у наступних формах:

- інновації в продуктах або послугах;
- інновації в процесах;
- організаційних інноваціях;
- інновації в бізнес-моделях.

Сучасні фінансові послуги в основі яких лежать інноваційні технології пропонують нову якість процесів, які можуть суттєво відрізнитися, в основному, залежно від учасників:

- P2P – між приватними особами (person-to-person або peer-to-peer).
- B2P – від компанії приватній особі (business-to-person).
- P2B – від приватної особи компанії (person-to-business).
- B2B – між компаніями (business-to-business).

Моделей застосування фінансових технологій є досить багато і з кожним роком їх відсоток суттєво зростає (паралельно із глибиною послуги), а до основних моделей фінтеху варто віднести такі: управління особистими фінансами, інвестиційні платформи, краудфандинг та краудсорсинг, сервіси аналізу Big Data (технології та методи, за допомогою яких аналізують та обробляють величезну кількість, як структурованих так і неструктурованих, даних), криптовалюти та технологія блокчейн, платежі та розрахунки, цифрова безпека, необанки (банки без відділень), платформи із використанням штучного інтелекту для бізнесу та споживачів, InsureTech (автоматизація страхових продуктів), системи міжнародних переказів, RegTech (цифрова автоматизація адаптування бізнесу до змін законодавства та умов ринку) та інші [2; 3].

Варто зазначити, що використання фінансових технологій обумовлено наявними перевагами, визначальними з яких є швидкість і зручність (інколи здійснення операцій в інтернеті разом з реєстрацією займають до 5 хв., на противагу годинам, які споживачі змушені були витратити, щоб знайти, дістатись і провести операцію); широкий асортимент, який постійно оновлюється на основі глобального аналізу запитів споживачів; менша вартість послуг через відсутність необхідності у компаній вкладати кошти у фізичну інфраструктуру; глибша персоналізація, яка виникає через можливість збирати, програмно аналізувати дані клієнтів (в т.ч. і через соціальні мережі) та автоматично генерувати для них вигідні індивідуальні пропозиції.

Проте, зауважимо, що використання інноваційних фінансових технологій несе і ряд загроз через їх недоліки, які спричиненні недосконалістю (а, інколи, і

практично цілковитою відсутністю) регуляторної бази по причині новизни таких технологій. Також, важливим є врахування технологічних ризиків пов'язаних зі збереження особистих даних та технологічну доступність, оскільки попри те, що створюючи такі продукти, розробники дбають про легкість їх використання, але все-рівно для багатьох груп вони залишаються складними для використання.

Події 2020 року, в основі яких лежало поширення Covid-19, змусили і споживачів і бізнес (та інших суб'єктів) закласти принцип дистанційності як ключовий у багатьох процесах, чим значно пришвидшили поширення нових віртуальних фінансових технологій. Пробуючи спрогнозувати розвиток цієї сфери, зауважимо, що основними трендами фінтеху на 2021 рік, на думку фахівців, можуть стати наступні види взаємодії, а саме: невидимі фінанси (платежі та розрахунки); QR-коди; криптовалюта; гібридні фінансові продукти; кредитування та страхування діяльності; гіперперсоналізація через штучний інтелект, великі дані та кіберзахист.

На наш погляд, не оминуть дані тенденції і Україну, хоча це залежатиме як від політичної ситуації (в тому числі і лібералізації законодавства), так і від економічної. Зауважено, що ринки Центральної Азії та Східної Європи, ємність яких понад 300 мільйонів осіб, є доволі привабливими для фінтех компанії, оскільки за розрахунками тільки половина населення наразі активно використовує фінансові продукти [4]. Вагомим аргументом фінтех-інтузіастів в Україні є те, що ментально ми (українці) демонструємо доволі швидко готовність долучитися до всього трендового та технологічно-модного у світі. Крім цього, відмітимо, що суттєвою перевагою України є наявність висококваліфікованих спеціалістів, які здатні генерувати та підтримувати системи як на рівні малих стартапів, так і на рівні багатомільйонних міжнародних проектів.

Звісно, фінансові технології динамічно розвиваються паралельно із появою нових споживчих потреб, в той же час, фінтех самостійно змінює світ, встановлюючи новий порядок денний – тотальну цифровізацію фінансових відносин. Звичайно, можна багато дискутувати щодо вигод і недоліків та потенційних переваг і загроз, проте, на наш погляд, зупинити експансію нових фінансових технологій вже неможливо, а нашим завданням стає – максимізація (кількісна та якісна) її корисних ефектів та мінімізація негативних проявів.

Література:

1. Що таке фінтех і як він впливає на ваше життя вже сьогодні? Epravda.com.ua. URL: <https://www.epravda.com.ua/projects/fintech/5bbc7795a3b52/> (дата звернення: 24.01.2021).
2. Дегрік А. Головні тренди світового fintech-бізнесу у 2020 році та їхня роль в Україні. Ua.news. URL: <https://ua.news/ua/glavnye-trendy-myrovogo-fintech-byznesa-v-2020-godu-y-kak-ony-otrazyls-na-ukraynskom-rynke/> (дата звернення: 28.01.2021).
3. Фінтех-2019: дослідження українського ринку фінансових технологій. Management.com.ua. URL: <http://www.management.com.ua/tend/tend1139.html> (дата звернення: 26.01.2021).

4. Кармазінський В. Куди крокує цей світ: топ-3 технологічних трендів на фінансовому ринку. Mind.ua. URL: <https://mind.ua/openmind/20196898-kudi-krokuje-cej-svit-top-3-tehnologichnih-trendiv-na-finansovomu-rinku> (дата звернення: 27.01.2021).

ВІРТУАЛЬНИЙ ТУРИЗМ ЯК ІНСТРУМЕНТ ЦИФРОВІЗАЦІЇ ТУРИСТСЬКОГО БІЗНЕСУ

О. М. КРАВЕЦЬ, ст. викладач кафедри туризму і готельного господарства
*Харківський національний університет міського господарства
імені О. М. Бекетова, м. Харків, Україна*

Пандемія COVID-19 у 2020 році змінила світовий устрій й підходи до ведення бізнесу. Коронавірус спричинив безпрецедентну кризу й у світовій туристській економіці. Шлях цифрової трансформації в стрімко мінливих умовах навколишнього світу для багатьох турпідприємств став єдиною можливістю відповідати конкурентним вимогам.

Головними тенденціями розвитку ринку туризму в умовах цифрової економіки можна назвати такі: «глобалізація турбізнесу; активний розвиток транснаціональних Інтернет ресурсів; зближення постачальників турпослуг та споживачів; поява нових каналів дистрибуції; масовий вихід офлайн компаній в Інтернет; зміна моделі споживання: персоніфікація підходу в організації подорожі; використання мобільних додатків» [1].

Цифровізація турбізнесу передбачає не лише використання сучасного обладнання або програмного забезпечення, а й комплексне впровадження сучасних технологій в усі бізнес-процеси турпідприємства, фундаментальні зміни в підходах до управління, корпоративної культури, зовнішніх комунікаціях з метою підвищення продуктивності кожного співробітника і загального рівня задоволеності туристів, формування репутації прогресивної і сучасної організації на ринку. Автоматизація та інтернетизація інформаційного простору стимулює споживачів до самостійного вибору маршруту подорожей, пошуку доступного сервісу за найнижчими цінами й забезпечення проактивної комунікації з виробниками послуг, що переводить бізнес турорганізаторів у віртуальний сектор [2, с. 241]. Наразі інформаційний (кібернетичний) простір пов'язує різні цивілізації й культурно-економічні цінності. Успішно діють проекти, що конструюють і втілюють найповнішу модель віртуальної реальності (VR). За допомогою 3D-технологій можна відвідати найвіддаленіші куточки планети й космос. Набувають популярності е-дестинації – представлення реально існуючих дестинацій в Інтернеті [2, с. 265].

За В. О. Горбенко, *віртуальний туризм* – це діяльність індивіда, що дозволяє за допомогою використання сучасної комп'ютерної техніки й комунікаційних мереж створити й одержати максимально реалістичну сенсуальну інформацію про бажану дестинацію із числа реально існуючих без фактичного переміщення в неї. Основним інструментом віртуального туризму є *віртуальні тури* – презентації, які дозволяють глядачам (туристам) оглянути